

Az alaszakai csúcstalálkozó az európai vezető elit további válságát hozhatja

**BYRAPPA RAMACHANDRA, SEREMET SÁNDOR, LÉVAI
DÁNIEL, STEFÁN CSABA**

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Byrappa Ramachandra, Seremet Sándor, Lévai Dániel, Stefán Csaba

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

2025. augusztus 14.

Byrappa Ramachandra, vezető kutató, **Seremet Sándor**, vezető kutató,
Lévai Dániel, kutató, **Stefán Csaba**, kutató

AZ ALASZKAI CSÚCSTALÁLKOZÓ AZ EURÓPAI VEZETŐ ELIT TOVÁBBI VÁLSÁGÁT HOZHATJA

Az orosz-amerikai találkozó lehetőséget ad arra, hogy a katonai realitások figyelembevételével fegyverszünethez vezető béketárgyalás-sorozat vegye kezdetét az orosz-ukrán konfliktust illetően. Ha Alaszkában olyan megállapodás születik, ami az uniós eliteknek, valamint az ukrán vezetésnek sem kedvező, akkor a konfliktus diplomáciai rendezése további komoly nehézségekbe ütközhet. Egy biztos: már a tárgyalás tényével a republikánusok az Egyesült Államokban, Európában pedig a patrióták nyertek jelentős politikai tőkét - hiszen ezen erők régóta szorgalmazzák az ukrajnai háború lezárását, még akkor is, ha Ukrajna ideiglenes területi veszteséget szenved. Amennyiben az orosz-amerikai tárgyalás eredménytelen lesz, a Trump-adminisztráció már így is elmondhatja, hogy mindennek dacára sikeresen elérte, hogy az európaiak fizetik az ukrán védelmi erőfeszítéseket, az Egyesült Államoknak pedig hozzáférése van az ukrán ásványkincsekhez. Az ukrajnai vezetés azonban egyre romló közhangulattal és egyre több orosz katonai sikerekkel kell, hogy számoljon egy ilyen forgatókönyv esetén. Kijev egyre nehezebb tárgyalási helyzetbe kerülhet, ami az esetleges romló katonai helyzet esetén az Ukrajnát támogató uniós vezetés és elitek legitimációját is megkérdőjelezheti.

BÉKE A SZÍNPADON, EURÓPA A NÉZŐTÉREN

A háború lezárásának kérdése új szakaszba lép Donald Trump és Vlagyimir Putyin alaszkai [találkozójával](#). Bár a politikai rendezés – különösen a határok elismerésének vitája miatt – továbbra is kétséges, a tűzszünet lehetősége immár kézzelfogható, ha nem is garantált, hiszen állam- és kormányfők jellemzően akkor ülnek tárgyalóasztalhoz, amikor reális esély mutatkozik valamiféle konkrét megállapodásra. Jogosan merül fel azonban a kérdés: hol van Európa az egész folyamatban? Bár Zelenszkij ukrán elnök

sem vesz részt a találkozón, egy ideig még esélyes volt, hogy jelen lehet, az Európai Unió jelenléte azonban fel [sem merült](#). Az EU pusztán a partvonalról figyeli az eseményeket, és nincs közvetlen befolyása a tárgyalások kimenetelére. Ez önmagában is újabb presztízsvesztést jelent Európa számára az USA-EU kereskedelmi megállapodás után.

Az uniós képviselő hiánya kétféleképpen értelmezhető. Kiindulópontként érdemes rögzíteni, hogy diplomáciai értelemben minél több szereplő vesz részt egy tárgyalásban, annál nehezebb és időigényesebb a konszenzus elérése az egyes kérdésekben. Mivel az EU külpolitikai értelemben nem rendelkezik teljesen önálló állásponttal és gyakorlatilag kritikátlanul átvette és [támogatja](#) az ukrán pozíciót, valamint az Egyesült Államokkal [ellentétben](#)) az oroszokkal való kapcsolatokat rendezését kategorikusan elutasítja, még limitáltabb mozgástere van. Ez a magyarázat akkor is érvényes lehet, ha a találkozón tágabb geopolitikai kérdések kerülnek előtérbe, hiszen ilyen esetekben az EU súlya a nyugati szövetségi rendszerben újra és újra elégtelennek bizonyul a valódi befolyásgyakorláshoz. Ennek a problémának elsősorban a tárgyalássorozat későbbi szakaszaiban lesz egyre nagyobb jelentősége, hiszen – amint az amerikai elnök [utalt rá](#) – a pénteki egyeztetés sikeressége esetén további találkozókra nyílnak esélyek, ahol Ukrajna részvétele egyelőre sokkal esélyesebb, mint az Európai Unióé.

A másik magyarázat szerint mindez nem pillanatnyi helyzet, hanem az EU külpolitikai kudarcának hosszabb távú, logikus következménye. A háború kezdetén volt némi remény arra, hogy Brüsszel képes lesz önálló geopolitikai tényezőként fellépni, de gyorsan kiderült, hogy a politikai bátorság és stratégiai önállóság hiányzik. Az EU végül beállt a Biden-kormányzat mögé, annak [tempóját követte](#), és az amerikai érdekeket igazította saját politikájához – nem fordítva. A második Trump-kormányzat kezdetére sem történt változás: Európa továbbra is képtelen saját, önálló stratégiát kialakítani, és az amerikai támogatás nélkül Ukrajna ügyében elfogy körülötte a levegő. Az EU vezetőinek többsége a látszólagos egyetértést választotta stratégiának: nyilvánosan mindenben igazodtak az amerikai elnökhöz, miközben a színpalak mögött próbálták [befolyásolni](#) az álláspontját. Ezzel Európa saját szerepét tudatosan a háttérbe szorította, és politikáját az Egyesült Államokra építette annak reményében, hogy végső soron Trump hallgat az öreg kontinensre. A kérdés azonban adott: volt-e egyáltalán más választása, vagy egyszerűen hiányzott az akarat és a képesség az önálló geopolitikai szerepvállaláshoz? Bármelyik magyarázat a helyes, az EU számára

mindkettő súlyos önkritikát követelne meg – különösen, ha egy esetleges megállapodásban olyan elemek szerepelnek majd, amelyeket Brüsszel előzetesen nem hagyott jóvá. Ez nemcsak az EU külpolitikai hitelességét áthatja alá, hanem azt is újra világgossá teheti, hogy Európa ma már nem alakítója, hanem pusztán elszenvedője a globális folyamatoknak.

AZ ALASZKAI TÁRGYALÁSOK NAGY NYERTESEI AZ AMERIKAI ÉS EURÓPAI PATRIÓTÁK LEHETNEK

Az [amerikai](#) és [európai](#) patrióta erők az ukrán háború kitörése óta a békekötést hangsúlyozták. Az alaszakai csúcs létrejötté igazolhatja ezt az álláspontot, amely az ukrain háború minél előbbi tárgyalásos lezárását akarta elérni. Ráadásul, ha a csúcstalálkozó az amerikai-orosz viszony új alapokra helyezését hozza el, az átalakítja a nyugaton belüli diskurzusokat is az orosz kapcsolatokról. Fenntarthatatlanná válna a szankciós politika folytatása, és az oroszokkal való tárgyalás kategorikus elutasítása is. Ebben az új geopolitikai helyzetben azonban egy esetleges orosz-amerikai *Détente* az uniós vezetésben és a főszósbeli pártokban növelni fogja az USA-ellenességet, amely így is jelen van a [körökben](#). Ha sikerül az ukrainai konfliktust lezárni Washingtonnak, az a patrióta politikai álláspontoknak adhat további megerősítést.

Az Atlanti-Óceán másik oldalán az amerikai republikánusok pedig egy újabb eredményt tudnának a választók felé felmutatni egy esetleges megállapodással. Már az amerikai elnökválasztási [kampány](#) során egyértelművé tették a republikánusok, hogy fókuszot nem az ukrainai konfliktusra akarják helyezni, hanem a valódi kihívóval, Kínával akarnak foglalkozni. Az amerikai stratégiában a nagy kérdés az, hogy a Peking-Washington közötti rivalizálásban hogyan tudja Amerika növelni mozgásterét, és ezzel erejét is. Az alaszakai csúcs emiatt fordulópont lehet, hiszen, ha akkor vagy később sikerül egy orosz-amerikai megállapodást elérni, az [tágabb gazdasági](#) és politikai egyezményeket hozhat magával. Az amerikai elnök ebben az esetben komoly ütőkártyával rendelkezhetne a Pekinggel folytatott tárgyalásokban. Ráadásul, ha tárgyalások nem is alakulnak Washington számára kedvező forgatókönyv szerint, az Egyesült Államok közvetlen érdekei nem sérülnének, mert az [európaiak](#) már vállalták Ukrajna további fegyverzését, és ehhez nem lesz szükség amerikai adófizetői pénzekre.

A félidős választások közeledtével a republikánusok már azzal kampányolhatnak, hogy megakadályozták az amerikai adófizetői pénzek

ellentételezés nélküli folyósítását Kijevnek - és elmondhatják, hogy mostantól az európaiak fizetnek ezekért a támogatásokért. Ez jelentős politikai előny a demokratákkal szemben, akik Ukrajna feltételek nélküli támogatása mellett állnak ki. Ráadásul, ha az uniós és kijevi vezetés akadályozná az alaszkai békefolyamatot, amennyiben annak eredményét nem akarják elfogadni, akkor a MAGA-mozgalom őket okolhatná az ukrainai háború elhúzódásáért. A politikai felelősség a sikertelen békefolyamatért így teljes mértékben Európára és Ukrajnára hárulhat.

MI MARAD UKRAJNÁNAK?

Az alaszkai csúcstalálkozó bejelentése utáni információs zajban egymásra lícitált a média a legvalószínűbb megállapodási minta után kutatva. Ennek egyik legsarkosabb és talán legállandóbb eleme a területcsere kifejezés volt. De milyen cseréről lehet szó egyáltalán? Ha a sajtóhírekből és nyilatkozatokból indulunk ki, úgy Ukrajna [visszakaphatja](#) a Harkivi, Szumi és Dnyipropetrovszki megyékben orosz kézen lévő területeket, cserébe kiüríti Donyeck megyét, Oroszország pedig nem tesz kísérletet Herszon és Zaporizsje megye ukrán fennhatóság alatt álló területeit elfoglalni. Ukrajna tulajdonképpen a saját területeit cseréli el a sajátjaira, így ebben az esetben a területcsere kifejezés inkább pontatlan. A frontvonal rögzítéséről beszélhetünk Ukrajna területén, amely mentén a konfliktus jó esetben hosszú időre befagyhat. Zelenszkij és az őt támogató európai partnerei elfogadhatatlannak tartják az ilyen típusú rendezést az EU-ban a nemzetközi jogra, Ukrajnában az ukrán alkotmányra [hivatkozva](#). Utóbbi értelmében Ukrajna területi változásairól csak népszavazás útján lehet dönteni, ugyanakkor ennek is megvannak a korlátai. Amennyiben a népszavazást Ukrajna területei elvesztését rögzítené, úgy az ellentmondana az alkotmány azon passzusainak, amelyek Ukrajna területi egységének és integritásának sérthetetlenségét írják elő. Így tehát ez a folyamat is támadhatóvá válhat.

A megállapodás tehát, még akkor is, ha abban Donald Trump és Vlagyimir Putyin megegyezik, már csak az ukrán alkotmányra való hivatkozással is megakasztható lehet. Ugyanakkor egyelőre nincs szó arról, hogy a megszállt területek feletti orosz fennhatóságot jogilag is el kellene ismerni, ami bizonyos mértékben enyhíti a probléma súlyosságát, bár továbbra sem oldja meg azt. Jelenleg az ukrán elnök egyedül abba lenne hajlandó belemenni, hogy [a harcok beszüntetése érdekében ne vitassa](#) a jelenleg ténylegesen orosz kézen lévő területek kérdését, további területek átengedéséről viszont egyelőre szó sem lehet. Ha ezt az orosz féllel nem sikerül

elfogadtatni, a harcok tovább folytatódnak. A harcok befejezésére viszont nagy az igény Ukrajnában. Míg 2024-ben a megkérdezett ukránok 52%-a volt hajlandó területi veszteségek árán is befejezni a háborút a Gallup [szerint](#), addig mára a felmérések azt [mutatják](#), hogy az ukránok 69%-a szeretné befejezni a háborút.

Az ukrán vezetés nehéz helyzetben van, hiszen vagy elfogadja az eddig legkedvezőtlenebbnek tűnő ajánlatot, de cserébe véget vet a háború borzalmainak és vállalja a következményeket, amelyek akár a hatalom elvesztését is jelenthetik az első választások során, vagy ellentart az alkotmányra és a nemzetközi jogra hivatkozva, megkockáztatva, hogy magára dűhíti az Egyesült Államokat és csak az európai partnerekre támaszkodik. Utóbbival ugyan elodázhathatja a de facto területi veszteségeket, de elkerülni nem tudja azokat, az ország lakosságát pedig további viszontagságoknak teszi ki. Kijev tehát a szörnyű vég vagy a végtelen szörnyűség között választhat egy ismert orosz közmondás szerint.

A BRÜSSZELI ELIT BAJBAN LESZ

Az alaszakai csúcstalálkozó bármilyen eredménye jó hír lehet akár még Európának is, még ha nem is így kommunikálja majd ezt az EU. Az uniós vezetők egy része folyamatosan próbálta befolyásolni Ukrajna támogatását és a háborúval kapcsolatos narratívát, de minden alkalommal zsákutcába jutottak. Az európai vezetők jelentős része nem fogadta el a katonai realitásokat, és nem voltak érdekelték a háború lezárásában sem, hiszen minden olyan kezdeményezést elvből elutasítottak, amely bármilyen mértékben előnyt jelentett volna Oroszország számára.

Amióta az amerikai kormány bejelentette Trump és Putyin elnökök csúcstalálkozóját, az európai sajtó, különösen a brit, [felháborodott és spekulált](#). Attól tartanak, hogy Trump elnöknek úgy sikerülhet lezárnia a konfliktust, hogy az nem kedvez a korábban deklarált európai elvek mentén kialakult merev uniós álláspontnak. A csúcstalálkozó kimenetelének kiszámíthatatlansága felerősítette az európai [félelmeket](#), hogy az amerikai és az orosz vezetőknek úgy sikerülhet lezárni a konfliktust, hogy azzal olyan messzemenő döntéseket hozhatnak, amelyek kedvezőtlen megállapodásra [kényszeríthetik](#) Ukrajnát. Európa önjelölt vezetői valószínűleg írásos garanciákat akarnak arra, hogy az amerikai elnök nem lép át a fejük felett, miközben Trump elnök [haragjától](#) tartva az európai vezetők többször is hangsúlyozták, hogy üdvözlik béketeremtő erőfeszítéseit, ugyanakkor kiemelték, hogy Ukrajna részvétele nélkül nem lehet megállapodást kötni Ukrajnáról.

Az amerikai kormányzat álláspontját már az ukrán és az európai választók egy jelentősebb része is támogatja. A múlt héten [közzétett](#) Gallup-felmérés szerint az ukránok 69%-a támogatja a háború mielőbbi, tárgyalások útján történő befejezését. A felmérések szerint 29 NATO-ország közül 27-ben nem támogatják a katonai beavatkozást, illetve a fegyverek küldésének hajlandósága is folyamatosan csökken [egyes országokban](#). A katonai beavatkozást leginkább Magyarországon (87%) ellenzik – ami azzal magyarázható, hogy a magyar kormány következetesen a háború mielőbbi, tárgyalásos lezárását [szorgalmazta](#) már a kezdetektől.

Az európai vezetők egy része és a választók álláspontja között azonban létezik egy szakadék: a választók egy része a harcok beszüntetését és a konfliktus tárgyalásos lezárását támogatják, míg az európai elit egy része úgy akar békét, hogy az Oroszország politikai és katonai veresége által szülessen meg. Európában tehát jelen van egy vezetési válságból/stratégiai megfontolások hiányából fakadó politikai űr a háború lezárását illetően, amibe belépett Donald Trump elnök. Az, hogy Trump az élére áll a béketeremtésnek, az európai választók között is nagy legitimitással bír. Az alaszkai találkozó előtt Trump egyeztetett az európai vezetőkkel, és „nagyjából osztja” azokat az elképzeléseket, amelyeket az európai vezetők is megfogalmaztak. Ugyanakkor ezen a megbeszélésen egy határozott üzenetet is megfogalmazott az európai vezetők felé: a találkozón [nem vehetett részt](#) a lengyel miniszterelnök, Donald Tusk, hanem az újonnan beiktatott, PiS által támogatott köztársasági elnök képviselte Lengyelországot, aki Tuskhhoz viszonyítva jóval kritikusabb Ukrajna helyzetével kapcsolatban és személyesen is jobb kapcsolatokat ápol az amerikai adminisztrációval és magával az elnökkel is. Ez fontos üzenet nemcsak Varsónak, de az európai elitnek is.

A csúcstalálkozó kimenetelétől függetlenül az EU-nak Ukrajnával kapcsolatban két lehetősége van: elfogadja, hogy vereséggel kilép, vagy hagyja, hogy büszkeséggel váljon még súlytalanabbá. De az európai mocsár agonizálása folytatódni fog. A béke megkötése vagy a harcok beszüntetése nehezebb feladat, sőt drágább is, mint a háború folytatása. Ma az európai vezetés jelentős része Ukrajna kérdésével kapcsolatban egy mocsárként funkcionál: a mocsár lényege a nyugalom - semmi sem zavarhatja meg ennek a különleges, törekeny ökoszisztémának a békéjét. A változás veszélyes - Európa egyes vezetői szerint. A brüsszeli mocsárral kapcsolatban azonban az a helyzet, hogy Donald Trump ingatlan fejlesztőként tudja, hogy a mocsarát ki kell száritani, mielőtt bármi újat építhetnének rá. Az ukrán háború lezárása ennek a brüsszeli mocsárnak a végét is jelentheti.